

MANSIKAN ALKUPERÄMAA - PROJEKTI

25.9.2023

Sisällys

1 JOHDANTO.....	1
2 TUTKIMUSMENETELMÄ	1
3 TULOKSET.....	1
4 YHTEENVETO.....	2

1 JOHDANTO

Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto tutki kesällä 2023 Keski-Pohjanmaan alueella suomalaisina myytävien mansikoiden maantieteellisen alkuperän. Projektin tavoitteena oli varmistaa, että mansikan todellinen alkuperämaa vastasi ilmoitettua. Maantieteellinen alkuperä voidaan selvittää kemiallisella kevyiden alkuaineiden isotooppien analysoinnilla.

2 TUTKIMUSMENETELMÄ

Kesän 2023 alkupuolella, mansikkasesongin alussa, mansikanmyyntipisteiltä otettiin mansikkänäytteet suomalaisina myydyistä mansikoista. Yhden näytteen koko oli noin 0,5 litraa mansikkaa. Mansikat pakattiin muovirasiassa muovipussiin, joka suljettiin sinetillä. Sinetin numero kirjoitettiin ylös Ruokaviraston tutkimuslähetteeseen. Näytteet jäädettiin samana päivänä. Näytteet lähetettiin jäädytettynä Ruokavirastoon.

Näytteet analysoitiin ostopalveluna Agroisolabissa Saksassa. Analyysissä näytteen isotooppituloksia verrattiin suomalaisen mansikan referenssitietokannan isotooppituloksiin. Referenssitietokanta on muodostettu käyttämällä tilastollista ryhmittelyanalyysiä, johon näytteen isotooppituloksia verrataan.

Halutessaan mansikkaa myyvät toimijat saivat oman vastaanäytteen. Vastanäyte otettiin samalla tavoin kuin varsinainen näyte. Toimijoita ohjeistettiin jäädyttämään vastanäyte ja säilyttämään sitä tulosten saapumiseen saakka pakastimessa.

Mansikkänäytteitä otettiin yhteensä viisi kappaletta.

Näytteenoton yhteydessä tarkastettiin samalla mansikoiden jäljitettävyyttä sekä mansikoista annettavia tietoja ja pakkausmerkintöjä. Jäljitettävyyden osalta tarkastettiin, löytyykö mansikkaerille yhteensopiva jäljitettävyyssiakirja. Pakkaamattomana myytävien mansikoiden myyntikylteissä tulee olla tuotteen nimi, alkuperämaa ja laatuluokka. Pakattuna myytävien mansikoiden pakkausmerkinnöissä tulee olla tuotteen nimi, alkuperämaa, pakkaajan nimi ja osoite, erätunnus, sisällön määrä ja laatuluokka. Pakkausmerkintöjen tulee olla suomeksi ja ruotsiksi kaksikielisessä kunnassa. Irtomyynnissä riittää jompikumpi kieli.

Pakatulla mansikalla tarkoitetaan suljetussa pakkauksessa olevaa tai avolaatikossa myytävää mansikkaa. Pakkaamattomalla mansikalla tarkoitetaan joko irtomyyntiä tai myyntiä avonaisissa rasioissa (ilman kantta).

3 TULOKSET

Isotooppitutkimuksien tuloksena kaikki viisi näytettä olivat suomalaista maantieteellistä alkuperää.

Kolmessa myyntipisteessä myytiin pakkaamattomia mansikoita ja kaikista myyntikylteistä puuttui pakkaamattomina myytävien mansikoiden laatuluokka. Lisäksi yhdestä pakkaamattomien mansikoiden myyntikyltistä puuttui alkuperämaa.

Valmiiksi rasiaan pakattuja mansikoita oli kolmessa myyntipisteessä. Yhdessä mansikan myyntipisteessä pakkauksissa oli kaikki tarvittavat tiedot. Toisen myyntipisteen pakkauksista puuttuivat pakkaajan nimi ja osoite sekä erätunniste. Kolmannesta puuttuivat kaikki vaaditut tiedot.

Jäljitettävyyssasiakirjoja (lähetyslista/rahtikirja tms.) kysyttäessä vain yhdellä viidestä oli esittää paikan päällä jäljitettävyyssasiakirjat. Kahden kohteen jäljitettävyyssasiakirjat lähetettiin jälkikäteen sähköpostilla ympäristöterveydenhuoltoon.

4 YHTEENVETO

Kaikki Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuollon ottamat mansikkanäytteet olivat tutkimusten mukaan suomalaista alkuperää. Tarkastushavaintojen perusteella marjanmyyjiä ohjeistettiin vaadittavista pakkaus- ja myyntimerkinnöistä sekä tarvittavista jäljitettävyystiedoista. Jatkossa valvontasuunnitelman mukaisilla tarkastuksilla painotetaan pakkaus- ja myyntimerkintöjä sekä jäljitettävyyssasiakirjoja.

KIRJALLISUUS

Elintarvikelaki (297/2021)

Maa- ja metsätalousministeriön asetus elintarviketietojen antamisesta kuluttajille (834/2014)

Ohje tuorekasvisten merkinnöistä, Yksityiskohtaisia esimerkkejä eri kasvisten irtomyynti- ja pakkausmerkinnöistä, Ruokaviraston ohje 6320/04.02.00.01/2020/1